

● تحقق ثبات، امنیت و قانونگرایی در حوزه کتاب از اولویت‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است

مدیرکل چاپ و نشر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در گردهمایی چاپخانه‌داران و ناشران فارس در سخنانی با تأکید بر اهمیت موضوع مشارکت مدنی در جامعه و تعمیم آن به مبحث کتاب گفت: اگر نظام بخواهد به یک توسعه آگاهانه، دقیق و روشن اقتصادی برسد باید محور را بر آموزش و فرهنگ متمرکز کند و در همین راستا آراء و افکار باید طرح شود تا توسعه، زمینه و بستر اصلی خود را فراهم کند.

خسرو طالب‌زاده گفت: برآنیم تا ثبات، امنیت و قانونگرایی را در حوزه کتاب تحقق بخشیم زیرا معتقدیم توسعه بدون فرهنگ شکست می‌خورد.

وی گفت: بیشترین مشکلات ما در زمینه کتاب‌های علوم انسانی است و هر چند در سال ۶۷ شورای انقلاب آیین‌نامه‌ای بسیار پیشرفته‌تر از زمان خود در زمینه انتشار کتاب را تصویب کرد اما روش‌های اجرایی نشر کتاب در آن پیش‌بینی نشده و در مقایسه با قانون مطبوعات یک سری خلاءها و ابهام‌ها در آن به چشم می‌خورد و مسأله اختیار و مسؤولیت ناشران و صاحبان قلم نیز که در این زمینه نقش واقعی و محوری را برعهده دارند، مورد تصریح قرار نگرفته است که جای تفسیر و تأویل‌های شخصی را در آن باز می‌گذارد.

طالب‌زاده خاطر نشان کرد: برنامه‌ریزی‌هایی برای رفع این نقایص در حال انجام است تا مسؤولیت نشر برعهده خود اهل قلم و ناشران و سایر دست‌اندرکاران این حوزه قرار گیرد البته در

نظام اسلامی نظارت دولت یک امر طبیعی و منطقی است، براصول نظارت حرفی نیست چگونگی نظارت مورد بحث است.

وی در بخشی دیگر از سخنانش با مقایسه وضعیت کتاب در کشورهای جهان با ایران و اشاره به تمدن کهن و خلاقیت و ابتکار ایرانیان گفت: با رشد کتابخوانی و کشاندن مردم به سمت کتاب تحول و رشد فرهنگی معنای واقعی خود را خواهد یافت و تا زمانی که فرهنگ خودکفا نباشد و ناشران از یارانه دولتی بی‌نیاز نشوند این امر میسر نمی‌شود.

مدیرکل چاپ و نشر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: کتابخوانی به عنوان یک فرهنگ هنوز جایگاه اصلی خود را در زندگی مردم نیافته و عادت به کم‌خوانی مشکلات بخش چاپ و نشر را دو چندان ساخته است. طالب‌زاده افزود: کشور ما در زمینه کتابخوانی، نشر و فرهنگ مطالعه در ردیف شصتم جهان قرار دارد و این در حالی است که حتی برخی از کشورهای جهان سوم جایگاه بهتری در این زمینه کسب کرده‌اند.

وی اظهار داشت: کمبود کتابفروشی، ضعف نظام اطلاع‌رسانی، عوامل اقتصادی و عدم تطابق کتابهای منتشر شده با نیازهای فکری و اجتماعی مردم، مهمترین عوامل عدم استقبال خانواده‌ها از کتاب و کتابخوانی است. وی اضافه کرد: برای افزایش رغبت خانواده‌ها به مطالعه کتاب، به چاپ و نشر کتابهای اقتصادی یک‌بار مصرف که اطلاعات روزمره در اختیار مردم قرار می‌دهد توجه ویژه خواهد شد.

طالب‌زاده گفت: کتابهای یک‌بار مصرف اگر چه به عنوان یک کتاب مرجع در خانواده‌ها ماندگار نمی‌شود، ولی چاپ و نشر این کتابها موجب رشد فرهنگ کتابخوانی و گره‌خوردن نیازهای مردم با کتاب می‌شود.

سیمای کتابدار

در دو شماره از پیام کتابخانه، سیمای کتابدار به گونه‌ای معرفی شده بود: ۱. که تا حدودی بعید می‌نمود و این دید چندان واقع‌بینانه به نظر نمی‌رسید، (البته مسائل و مشکلاتی که در رابطه با کتابخانه ذکر شده بود کاملاً در خور توجه بود). ۲. و نیز همیشه باورمان چنین است که کتابدار با چهره‌ای درهم و ساکت و بدون ابراز تمایل به پاسخ دادن سؤالاتی که از سوی مراجعین می‌شود، مرا که نه اهل گله و شکوه هستیم بر آن داشت تا زبان گله بگشاییم و هرچند که همیشه از نوشتن معذور بوده‌ام، چند سطری بنویسم؛ امید. که رنجش خاطری به همراه نیاورد.

آری حریم کتابخانه، حریم مقدسی است که هر بیگانه‌ای نمی‌تواند به سادگی به آن راه پیدا کند بلکه آنانی که بدین حریم راه می‌یابند اغلب یا با آن انسی دیرینه گرفته‌اند و بدین مکان مأنوسند یا با چنین نیتی، بدین مکان قدم گذاشته‌اند، به هر حال قداست و پاکی کتابخانه کمتر از قداست و پاکی مسجد نیست و مصداق گفتارمان همین بس که استناد کنیم به این روایت که روزی پیامبر اکرم (ص) وارد مسجد شدند گروهی را درحال درس خواندن و گروهی را در حال عبادت دیدند، ایشان فرمودند: در نزد خداوند درس خواندن این عده برتر است از عبادت عده دیگر. و نیز افرادی که در زمینه کتاب و کتابخانه مسؤولیتی به عهده دارند نقشی عظیم در توسعه فرهنگ و ارزشهای معنوی ایفا می‌کنند اعم از مسؤولیت رده‌بالا تا نویسنده، ناشر، کتابدار و همه آنهايي که در این امر خطیر زحماتی را متحمل می‌شوند و به ویژه کتابدارانی که اگر به گزاف سخن نگفته باشیم در این بین، زحمتشان قدری بیشتر شایان توجه است؛

... و آیا نقش یک کتابدار را در احیای فرهنگ و انتقال آن به نسل جدید، کمتر از نقش یک معلم در این زمینه می‌پندارید؟ یا می‌توان قدری پا را فراتر گذاشت: که اگر معلم با یک گروه سنی و یک دوره درسی در ارتباط می‌باشد لیکن کتابدار تقریباً با همه اقشار جامعه اعم از کودکان گرفته تا دانشجویان، اساتید و حتی محققان در ارتباط می‌باشد و این مطلب خود مبین اهمیت کار کتابخانه و کتابدار می‌باشد، اما آنچه حائز اهمیت می‌باشد آنست که: هم معنمان و هم کتابداران دوشادوش یکدیگر، در راستای تحقق یک هدف، آن هم اشاعه فرهنگ اسلامی و فرهنگ غنی ایرانی گام برمی‌دارند.

و اکنون به اقتضای شرایط موجود که اهریمنان، فعالیت گسترده‌ای را در اشاعه فرهنگ غرب آغاز کرده‌اند و قصد پلیدشان جز آن نیست که: جوانان این مملکت را که سرمایه‌های این مرز و بوم هستند به بیراهه بکشانند لذا اجازه ندهیم که به این فکر باطل و تبت شوم خود جامعه عمل ببوشانند، بنابراین می‌طلبید که فرهنگ کتاب و کتابخوانی را در سطح جامعه بیشتر گسترش دهیم و قدری مشکلات مربوط به کتاب را حل کنیم و حداقل برای قشر دانشجو و محقق بن کتاب و یا امتیازاتی از این قبیل، در نظر بگیریم و موضوع مهم دیگری که گرچه خارج از حوصله این مقوله است و خود گفتاری مفصل می‌طلبید - اما اشاره‌ای هرچند گذرا بدان خالی از لطف نمی‌باشد - این است که قدری بیشتر نویسندگان را دریابیم - افرادی که بی‌وقفه در این راه تلاش می‌کنند و قلم می‌سایند - چراکه نویسندگان ما بدون در نظر گرفتن بُعد مادی و فقط بر اساس بعد معنوی زحمات طاقت‌فرسایی را متحمل می‌شوند و به احیای ارزشهای این مردم می‌پردازند که البته لازم به ذکر است بعد مادی

هر قدر نیز که افزایش پیدا کند به هیچ وجه نمی‌تواند گوشه‌ای از زحمات خستگی‌ناپذیر آنها را جبران کند.

و اما بپردازیم به اهمیت کتاب؛ آنچه که تلاش و تکاپوی گروه‌ها و اقشار کثیری را به خود اختصاص داده است نام کتاب، مطلقاً؛ به معنای کتاب آسمانی قرآن می‌باشد و کتاب یکی از نامهای شریف کلام‌الله مجید می‌باشد لیکن به طور اعم: کتاب وسیله‌ای است برای انتقال فرهنگ‌های جوامع مختلف و کتاب در میان هر قومی و هر اجتماعی از اهمیت خاصی برخوردار است؛

آری کتاب، واژه‌ای که در ظاهر از چهار حرف تشکیل شده است لیکن سرشار از نکته‌ها، ناگفته‌ها، تجارب و آموخته‌ها و اندوخته‌های علمی و معنوی گذشتگان می‌باشد، و یقیناً در پشت هر کدام از حروف این واژه، دنیای زنده و تازه نهفته است که هنگامی که هر کدام از ما کتابی در دست گیرد و مطالعه کند، آن کتاب ما را به گوشه‌ای از این دنیای تازه و جذاب رهنمون می‌سازد؛

و کتاب یعنی: سرگذشت در گذشتگان و عبرت ما و آیندگان، کتاب یعنی احساس، عاطفه، خاطره زیبایی‌ها، اندوه‌ها و افسوس‌ها، کتاب یعنی راه زندگی و یا راهی برای بهتر زندگی کردن، کتاب یعنی آگاهی یافتن نسبت به مشکلات جامعه، کتاب یعنی شناخت دردهای اجتماع و همدردی با آنها و کتاب یعنی فن‌آوری و تمدن؛ و بالاخره کتابدار: که اگر به گزاف سخن نرانده باشیم، فرشته‌ای آسمانی که دستانش پر از معنویت و کلامش پر از عاطفه و نگاهش سبز می‌باشد، کتابدار کسی است که معنا را به امانت می‌سپرد آری کتاب راه، کتابی که سرشار از واژگانی پویا هستند و این واژگان با تو حرف

می‌زنند گاه درد دلی را بازگو می‌کنند، گاهی خاطره‌ای را بیان می‌کنند و گاه تصویری برایت مجسم می‌کنند.

کتابدار اگرچه سرد و خاموش است لیکن سایه‌ای روح‌نواز و زندگی‌بخش دارد و درسی که کتابدار می‌دهد درس خودآموزی است.

کتابدار درسی را به زبان بی‌زبانی و خاموشی هجی می‌کند که لازمه‌اش سکوت است، یا اینکه ساکت است چون اندوهی او را در خود فرو کشانده و یا خستگی ناشی از انجام کار، به هرحال با دید منصفانه‌تری نگاه کنیم، لیکن در پشت این چهره درهم و فرو رفته، همیشه قیافه متین و متبسم وجود دارد که اگر خود یک قدم نسبت به مسائل روز جلوتر نباشد قادر نخواهد بود به مراجعین کمکی کند و من کتابدارانی را می‌شناسم که شاید چندان هم چهره‌ای خندان و متبسم نداشته باشند لیکن همیشه صمیمانه در خدمت مراجعین می‌باشند.

و امتداد نگاه کتابدار: آینده‌ای روشن و دستانی سبز و سایه‌ای سرد است که همچون نسیمی که از روی رود بلند می‌شود و با وجود سردی، آرامش بخش و همیشه خستگی‌ناپذیر است.

و بخوانیم و بخوانیم و بخوانیم آنچه را به ما به امانت می‌سپارد چراکه برگ سبزی است تحفه درویش.

شهین بنتی شریف دهکردی از کتابخانه عمومی سامان